

PWYLLGOR LLYWODRAETHU AC ARCHWILIO

Cofnodion cyfarfod Hybrid Anghyffredin a gynhaliwyd ar 18 Tachwedd, 2024.

Mae'r Agenda ar [gael yma](#).

Mae recordiad y cyfarfod ar [gael yma](#).

Yn bresennol: G. Chapman (Cadeirydd ac Aelod Lleyg); Cynghorwyr P. Drake, E. Goodjohn, M.J. Hooper, J. Protheroe ac N.J. Wood; ac M. Evans (Aelod Lleyg).

CYHOEDDIAD –

Cyn cychwyn busnes y Pwyllgor, darllenodd y Cadeirydd y datganiad a ganlyn: "A gaf i atgoffa pawb sy'n bresennol y bydd y cyfarfod yn cael ei ffrydio'n fyw yn ogystal â'i recordio trwy'r rhyngwyd ac mae'r recordiad hwn wedi'i archifo i'w weld yn y dyfodol".

YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB –

Derbyniwyd y rhain gan Ogledd Iwerddon (Is-Gadeirydd ac Aelod Lleyg) a'r Cynghorydd J.M. Norman.

COFNODION –

PENDERFYNWYD – Cymeradwyo cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 21 Hydref, 2024 fel cofnod cywir.

DATGANIADAU BUDDIANT –

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau buddiant.

DATGANIAD CYFRIFON ARCHWILIEDIG 2023/24 (PW) –

Ar gyfer yr eitem hon croesawodd y Cadeirydd y Pennaeth Cyllid / Swyddog Adran 151, y Rheolwr Gweithredol – Cyfrifeg, ac o Archwilio Cymru, S. Wyndham a G. Lucey.

Roedd gan y Cyngor tan 31 Mai bob blwyddyn i gyflwyno Datganiad Cyfrifon drafft a Datganiad Llywodraethu Blynyddol am archwiliad ac archwilio allanol oedd tan 31 Gorffennaf i gyhoeddi tystysgrif.

Roedd y dyddiadau cau hynny wedi'u llacio yn ystod COVID 19 ond gan y bu ôl-groniad o waith yn genedlaethol ac roedd Archwilydd Cyffredinol Cymru wedi

ymestyn y dyddiad cau ar gyfer ardystio i 30 Tachwedd ar gyfer Datganiad Cyfrifon 2023/24.

Cyflwynwyd y Datganiad Cyfrifon drafft a'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol i Archwilio Cymru ar 29 Mehefin. Roedd hyn yn bodloni dyddiad cau Archwilio Cymru y cytunwyd arno yn lleol, ond roedd y Cyngor serch hynny wedi cyhoeddi hysbysiad cyhoeddi hwyr, gan y cafodd ei gyhoeddi'n hwyrach na'r dyddiad cau deddfwriaethol uchod.

Roedd y Datganiad Cyfrifon Terfynol Drafft yn cynnwys cydgrynhoi cyfrifon Cydbwyllgor y Fargen Ddinesig a archwiliwyd 2022/23. Roedd y Cyfrifon hefyd yn cynnwys darpariaeth ar gyfer setliad cyfreithiol o £750k; diwygiodd y ddau newid y llinell waelod o gronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio ac na ellir eu defnyddio a adroddwyd ym mis Gorffennaf.

Roedd nifer o newidiadau eraill yn bennaf o natur cyflwyno a dosbarthu a nodwyd yn yr adroddiad ac a oedd hefyd wedi'u cynnwys yn adroddiad yr Archwilydd.

Dangosodd y Datganiad Llywodraethu Blynyddol fod trefniadau llywodraethu priodol ar waith i fodloni'r egwyddorion llywodraethu. Nodwyd camau gweithredu i fynd i'r afael â'r materion llywodraethu a nodwyd yn ystod 2023/24.

Ysgrifennodd Archwilio Cymru at y rhai â chyfrifoldeb dros Lywodraethu i gael sicrwydd nad oedd unrhyw dwyll na materion yn ymwneud â'r gyfraith a rheoliadau a fyddai'n cael effaith ar gywirdeb ac uniondeb y Datganiad Cyfrifon. Nid oedd unrhyw faterion twyll yn effeithio ar gyfrifon y Cyngor.

Roedd archwiliad allanol y Datganiad Cyfrifon bron wedi'i gwblhau. Cafodd ACI 260 drafft Archwilio Cymru ei atodi yn Atodiad D i'r adroddiad a chadarnhaodd adroddiad archwilio heb gymhwyso. Roedd yr ACI260 yn cynnwys atodiadau sy'n nodi'r diwygiadau archwilio y cytunwyd arnynt ac argymhelliad mewn perthynas â taliadau cydnabyddiaeth Uwch Reolwyr.

Roedd gwaith archwilio wedi dechrau ar y Gwasanaeth Rheoliadol a Rennir a Gwasanaeth Mabwysiadu Rhanbarthol y Fro, y Cymoedd a Chaerdydd. Roedd adolygiad Blynyddol y Gwasanaeth Mabwysiadu yn agosáu at ei gwblhau ond nid oedd disgwyl i'r archwiliad o gyfrifon y Gwasanaeth Rheoliadol a Rennir gael ei gwblhau tan fis Ionawr 2025.

Dywedodd y Cynghorydd M. Hooper ei fod yn falch bod barn ddiamod ond bod ganddo hefyd nifer o ymholiadau. Yn gyntaf, gofynnodd y Cynghorydd Hooper am fwy o wybodaeth mewn perthynas â darparu £750k ar gyfer setliad cyfreithiol. Yn ail, nid oedd unrhyw wybodaeth mewn perthynas â chyfrifon Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd, gan gyfeirio at geisiadau dro ar ôl tro gan y Pwyllgor i gael golwg ar y cyfrifon ac i gynrychiolydd ddod gerbron y Pwyllgor i siarad ag aelodau trwyddynt. Roedd trydydd ymholiad y Cynghorydd Hooper, yn ymwneud â materion Cartrefi Rhentu a faint o atebolrwydd oedd yn cael ei gronni. Roedd ei ymholiad terfynol mewn perthynas â'r gordaliad o £5k i ddau gyn-Uwch Swyddog, a mynegodd bryder ei bod yn ymddangos bod rheolau gwahanol ar gyfer staff yno, a dywedodd y dylid adolygu'r penderfyniad i beidio adennill y gordaliad.

O ran Cyfrifon Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd, dywedodd y Pennaeth Cyllid y byddai'n rhannu eu ISO 260 o'u cyfrifon archwiliedig gydag aelodau'r Pwyllgor i roi'r sicrwydd bod eu rhifau mewn cyflwr da. Dywedodd y Cynghorydd Hooper, mewn ymateb, fod pryder bod cyfrifon 2022/23 wedi cymryd amser hir i gael eu cymeradwyo, ac felly, byddai'n bwysig ystyried a oedd angen i un o'r Pwyllgorau Craffu edrych ar a oedd y Cyngor yn derbyn gwerth am arian a pha brosiectau oedd yn cael eu cyflawni ar gyfer Bro Morgannwg. Yn ogystal, ac o ran gwelededd, roedd yn bwysig i'r Pwyllgor gael golwg ar gymhlethdodau o ran y cyfrifon sydd wedi achosi oedi, fel rhan o swyddogaethau'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

Dywedodd y Cadeirydd y byddai'n ddefnyddiol deall ble y cafodd cofnodion Cydbwyllgorau eu hadrodd. Roedd hefyd yn bwysig i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio gael sicrwydd bod cyfrifon wedi'u cymeradwyo'n gywir, a chytunodd fod angen adolygiad gwerth gorau o'r Fargen Ddinesig gan y Pwyllgor Craffu perthnasol.

O ran rhai o'r cymhlethdodau o amgylch cyfrifon y Fargen Ddinesig, dywedodd y Rheolwr Gweithredol – Cyfrifeg, gan fod y cyfrifon yn cynnwys nifer o gwmnïau, bod y taenlenni cydgrynhoi yn hynod o fawr, ond efallai y bydd angen rhywfaint o grynhoi ychwanegol.

Cytunodd y Pwyllgor i argymhelliad y dylid darparu adroddiad mewn perthynas â chydgrynhoi'r Fargen Ddinesig â chynrychiolydd o'r Fargen Ddinesig i fynychu cyfarfod arbennig o'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio i ddarparu'r wybodaeth sydd ei hangen.

Mewn ymateb i ymholiadau cyntaf a thrydydd y Cynghorydd Hooper, yn ymwneud â'r ddarpariaeth gyfreithiol o £750k a materion Cartrefi Rhentu yn y drefn honno, dywedodd y Pennaeth Cyllid y gellid darparu gwybodaeth o dan Ran II. Cytunodd y Pwyllgor felly i symud i sesiwn breifat i dderbyn gwybodaeth gyfrinachol a sensitif gan swyddogion.

Ar ôl dychwelyd o sesiwn breifat, holodd y Cynghorydd E. Goodjohn am y gordaliadau i brif swyddogion yn benodol ynghylch amserlen y penderfyniad a wnaed. Mewn ymateb, dywedodd y Pennaeth Cyllid nad dyna oedd y cwestiwn, yn hytrach a oedd gan y Swyddog yr awdurdod i wneud y penderfyniad, ond yr hyn oedd yn fater oedd cofnodi hynny'n ffurfiol. Yna holodd y Cadeirydd a oedd yn benodol yn ordaliad. Rhoddodd G. Lucey (Archwilio Cymru), rywfaint o gefndir, yn yr ystyr bod Archwilio Cymru wedi adolygu'r Nodyn Taliadau Uwch Swyddogion, ac roedd wedi cadarnhau bod y ffigurau yno wedi eu datgelu'n gywir. Fel rhan o'r hynny roedd Archwilio Cymru wedi nodi'r gordaliadau oedd yn annisgwyl ac felly arweiniodd at Archwilio Cymru i holi'r broses awdurdodi. Dywedodd y Pennaeth Cyllid y byddai'r ymholiad yn cael ei gymryd a darperir ymateb ar y llinell amser y tu allan i'r cyfarfod trwy nodyn. Ailadroddodd y Cadeirydd ei bwynt blaenorol fod angen eglurhad ynghylch a oedd hyn yn ordaliad.

Yn dilyn hynny,

PENDERFYNWYD –

- (1) Cymeradwyo'r Datganiad Cyfrifon Terfynol a'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol i fynd ymlaen i'r Cyngor am gymeradwyaethderfynol o Atodiadau A a B i'r adroddiad yn y drefn honno.
- (2) BOD awdurdod dirprwyedig yn cael ei roi i'r Swyddog Adran 151 mewn cydweithrediad â Chadeirydd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio i wneud unrhyw addasiadau terfynol i'r Datganiad Cyfrifon Terfynol a'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn ôl yr angen.
- (3) CYMERADWYO'r ymateb i ymholiadau Archwilio Cymru yn Atodiad C i'r adroddiad.
- (4) NODI ISA260 Archwilio Cymru drafft a'r Camau Rheoli y cytunwyd arnynt gan Gyngor Bro Morgannwg.
- (5) NODI y byddai mân ddiwygiadau a diweddariadau pellach i'r ISA260 cyn iddo symud ymlaen i'r Cyngor Llawn.
- (6) Y Gwahoddir cynrychiolwyr Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd i fynychu cyfarfod arbennig o'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio i drafod cyfrifon Prifddinas-Ranbarth Caerdydd.
- (7) BOD Pennaeth y Gwasanaethau Cyfreithiol a Democrataidd yn adrodd yn ôl i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar ble yr adroddir i holl adroddiadau a chofnodion y Cyd-bwyllgor.

Rhesymau dros y penderfyniadau

- (1) Er mwyn i'r Cyngor Llawn gymeradwyo'r Datganiad Cyfrifon a Datganiad Llywodraethu Blynyddol.
- (2) Mae'r archwiliad o'r Datganiad Cyfrifon a'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol wedi'i gyflawni yn y bôn ond efallai y bydd rhai mân newidiadau i'w gwneud cyn iddynt gael eu cymeradwyo gan y Cyngor.
- (3) Mae Archwilio Cymru wedi ysgrifennu at y ddau swyddog a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu gyda chyfres o ymholiadau i roi sicrwydd ar dwyll, partïon cyfreithiol a phartïon cysylltiedig.
- (4) Ystyried cynnwys yr adroddiad a'r trafodaethau yn y cyfarfod.
- (5) Ystyried mân ddiweddariadau pellach a dderbyniwyd.
- (6) O ystyried natur dechnegol y cyfrifon y cynghorir cynrychiolwyr Cydbwyllgor Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd i fod yn bresennol mewn cyfarfod yn y dyfodol.

(7) Cyngori'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio am y mecanwaith a adroddir o ran cofnodion ar gyfer Cydbwyllgorau.